

## नहेम्याहया सफू म्हसीका

थ्व सफू नहेम्याह धाःम्ह छम्ह मग्याःम्ह व साहसी मनुखं च्वःगु खः। नहेम्याह बेबिलोनीतय्सं यस्शलेमं ज्वनाहःम्ह छम्ह यहदी खः। व परमेश्वरयात यक्व प्रार्थना याइम्ह मन् खः। व अर्तासास्त जुजुयात दाखमघ बीम्ह मन् खः, थ्व छगू तःधंगु पद खः। थ्व तःधंगु पदय् च्वनाः याउँक जीवन हनाच्चंगु जूसां व यस्शलेमया पखाःत दुंगु व ध्वाखात मिछ्वःगु खबर न्यनाः दुःखी जुल। अले जुजुयाके अनुमति कयाः व यस्शलेमय् लिहां वल। थ्व सफुलिइ यस्शलेमया पखाः दुंगुया बारे बांलाक च्वयातःगु दु। थ्व सफुलिइ दुगु घटनात ई.पु. ४४५ निसैं ई.पु. ४३३ या दथुइया खः। नहेम्याहं परमेश्वरयात याःगु तःधंगु विश्वास व मदिक्क याःगु प्रार्थना थ्व सफूया लुमंके बहःगु खँ खः।

नहेम्याहया सफूयात स्वब्व यायेफु,

१. फारसयाम्ह जुजुं यहदायाम्ह राज्यपाल दय्कूम्ह नहेम्याह नायः जुयाः यस्शलेमया पखाः हाकनं दय्कूगु खँ। थ्व बाहेक नहेम्याहं छुं धार्मिक व सामाजिक सुधार नं हइ।
२. एज्रां मनूतय्त परमेश्वरया व्यवस्था बांलाक ब्वनाः न्यंकूगु अले मनूतय्सं थःगु पाप मानय् याःगु।
३. यहदायाम्ह राज्यपाल जुयाः नहेम्याहं याःगु मेमेगु ज्या।

धलः पौ

नहेम्याह यस्शलेमय् लिहांवःगु १:१-२:२०

यस्शलेमयया पखाः हाकनं दय्कूगु ३:१-७:७३

व्यवस्था ब्वंगु व बाचायात न्धाः याःगु ८:१-१०:३१

नहेम्याहया मेमेगु ज्या ११:१-१३:३१

## नहेम्याह

यस्शलेमया निंति नहेम्याहया चिउताः

1 हकल्याहया काय् नहेम्याहया ज्याखँ-

अर्तासास्त फारस देशयाम्ह जुजु जूगु निङ्गूगु दँया किसलेव लाय्\* जि शूननया किल्लाया दुबलत्य

2 जिमि छम्ह किजा हनानी छपुचः मनूतलिसें यह्दां थ्यंकः वल। जिं यरूशलेमया बारे व बेबिलोनय् ज्वनायंकूगु पाखें बचय्जूपिं मेपिं यह्दीतय्गु बारे इमिके न्यना।

3 इमिसं जितः धाल, “लिहांवःपिं यह्दीतयत् थाकुयाच्चंगु दु। जःखः च्वंपि बिदेशीतय्सं इमित हेपय् याइगु, यरूशलेमया पखाः आः तक नं दुनाच्चंगु दु अले उकिया ध्वाखा मिं नयाः नाश जुइ धुंकल।”

4 व खँ न्यनेवं जि फ्यतुनाः ख्वया। तःन्हू तक जि नुगः मछिकाच्वना। जिं छुं नं मनया, जिं स्वर्गयाम्ह परमेश्वरयात प्रार्थना याना।

### नहेम्याहया प्रार्थना

5 “हे परमप्रभु स्वर्गयाम्ह परमेश्वर, तःधंम्ह व मानय् यायेमाःम्ह! छि थःगु खँ न्यनीपि व थःत माया याइपिं मनूतलिसें दयामायाया बाचा पूर्वकादीम्ह खः।

6 छिकपिनि दास इस्राएलीतय्गु नितिं चान्हि छितः यानागु प्रार्थना न्यनेत छिं न्हाय्पं बियादिसँ, अले मिखा चायकादिसँ। जिपिं इस्राएलीतय्सं छिगु विरोधय् यानागु पाप जिं मानय् याये। जिमि पुर्खातय्सं पापयात जिं नं पाप यानागु दु।

7 छिं थः दास मोशापाखें बियादीगु आज्ञा, विधि व नियम मानय् मयानाः जिमिसं छिगु न्ह्यःने तःधंगु अपराध यानागु दु।

8 “छिं मोशयात धयादीगु थ्व खँ लुमंकादिसँ, ‘छिपिं इस्राएलयापिं मनूत विश्वास मदुपिं जुल धाःसा जिं छिमित जाति जातितय्गु दथुइ छ्यालब्याल यानाबी।”

9 अयनं छिपिं जिथाय् लिहां वल धाःसा अले छिमिसं जिगु खँ न्यन धाःसा जिं छिमित थःगु नां तयेत ल्ययागु थासय् लित हये। तापाःगु देशय् वंगु दुसां जिं छिमित लित हये।” ☆

10 “छिं थःगु तःधंगु शक्तिं व बल्लाःगु ल्हातं बचय् यानादीपिं इपिं छि दासत व छि थः मनूत खः।

11 हे परमप्रभु, जिगु व छिगु नांयात हनाबना यायेत लयत्ताइपिं छि दासतय्गु प्रार्थना न्यनादिसँ। थौं हे छिकपिनि थ्व दासयागु ज्या ताःलाकादिसँ। छिं जुजुयात जितः माया याइम्ह दय्कादिसँ।”

\* 1:1 १:१ निङ्गूगु दँया किसलेव ला नोभेम्बर-डिसेम्बर ४४५ बी.सी. खः।

☆ 1:8 १:८ लेवी २६:३३

☆ 1:9 १:९ व्य ३०:१-५

उबलय् जि जुजुयात दाखमघ बीपिनि नायः खः ।

## 2

नहेम्याह यरूशलेमय् वंगु

1 प्यला लिपा छन्हु जुजु अर्तासास्तया निङ्गू दँया निसान लाय्\* जुजुयागु दाखमघ हःबलय् जिं व कयाः जुजुयात बिया। जि जुजुया न्हःने दनाबलय् जिगु ख्वाः खिउँ। न्हापा गुबलें जिं अथे जुजुया न्हःने ख्वाः खिउँका वनागु मदु।

2 उकिं जुजुं जितः न्यन, “छ ला मफुम्ह मखु, छाया छंगु ख्वाः खिउँसे च्वंगु? छंगु नुगः ख्वःगु दु जुइमा।”

अबलय् जि तसकं ग्यात।

3 अयनं जिं जुजुयात धया, “महाराज सदां म्वानादीमा। जिमि पुर्खात थुंगु शहर तहसनहस जगु दु अले उकिया ध्वाखा मिं नयाः नाश जुइ धुंकूगु दु धाःसा जिगु ख्वाः छाया खिउँसे मच्चनी?”✧

4 जुजुं जिके न्यन, “छन्त छु माल?”

अले जिं स्वर्ग्याम्ह परमेश्वरयात प्रार्थना यानाः

5 जुजुयात लिसः बिया, “थ्व खँ महाराजयात यःसा अले जि खनाः छःपिं लयतासा जितः जिमि पुर्खात थुंगु शहर हाकनं दय्केत यह्दाय् छवयादिसँ।”

6 थः रानीलिसें च्वनाच्चंम्ह जुजुं जितः न्यन, “छ गुलि ईया नितिं यात्राय वनेगु? छ गुबलय् लिहां वयेगु?” जितः छवयेत जुजु मानय् जुल। जि थूबलय् लिहां वये धकाः जुजुयात धया।

7 हाकनं जिं जुजुयात धया, “महाराज छःपिं लयतासा, पच्छिम यूफ्रेटिस प्रान्तयापि राज्यपालतयगु नितिं जि यह्दाय् मथ्यंतले थथःगु इलाकां सुरक्षित वनेब्यु धकाः च्वयातःगु पौ बियादिसँ।

8 अले देगःया रक्षाया नितिं दय्कूगु किल्लाया ध्वाखा दय्केत, शहरया पखाः दय्केत व जि च्वनेगु छँ दय्केत माःगु सिं बीत सरकारी गुँया पिवाः आसापया नितिं नं उजं पौ बियादिसँ।” जिमि परमेश्वरया दया दुगु ल्हाः जिके दुगुलि जिं प्वनागु फुक्क खँ जुजुं बिल।

9 जि यूफ्रेटिस पच्छिमयापि राज्यपालतयथाय वनाः इमित जुजुयागु पौ बिया। जुजुं जिनापं सिपाइँतय् कप्तानत व सलगइपि सिपाइँत नं छवःगु खः।

\* 2:1 २१ निङ्गू दँया निसान ला मार्च-अप्रिल ४४४ बी.सी. खः। ✧ 2:3 २:३ २ राज २५:८-१०; २ इति ३६:१९; यर ५२:१२-१४

10 इस्राएलयापि मनूतयागु भिं यायेत छम्ह मनु वःगु दु धयागु खँ न्यनाः होरेनी सन्बलत व अम्मोनी हाकिम तोबियाया ख्वाः खिउँल।

नहेम्याह यरूशलेमया पखाः जाँचय् याःवंगु

11 जि यरूशलेमय् थ्यन। अन थ्यंगु स्वन्हु लिपा

12 जि चान्हय् दना थःनाप छुं मनूत ज्वनाः जि शहरं पिहां वना। परमेश्वरं जितः यरूशलेमय् छु यायेत छवयाहयादीगु खः व खँ जिं सुयातं मधया। जि गयाम्ह पशु त्वःताः जिके मेपिं पशु मदु।

13 जि चान्हय् ब्यासिया ध्वाखां पिने पिहां वया, अले दच्छिनपाखे अजिङ्गरे धयागु लःया फोहरा पुलाः जि सौ ध्वाखा तक वना। लँय् जिं यरूशलेमया दुंगु पखाः व मिं नाश जूगु ध्वाखात स्वयाः जाँचय् याना।

14 अले जि फोहरा ध्वाखा व जुजुयागु पुखूपाखे वना। अयनं अन जि गयावयाम्ह पशु दुहां वनेत तक थाय् मदु।

15 उकिं जि चान्हय् किद्रोन ब्यासिइ थाहां वना शहरया पःखाः स्वस्वं वना। लिपतय् जि लिहां वया अले ब्यासि ध्वाखां शहरय् दुहां वया।

16 जि गन वनागु खः अले जिं छु यानागु खः व खँ शहरयापि हाकिमतयसं मस्यू। थुबलय् तक जिं थःगु ज्याय् ग्वाहालि कायेमाःपि यहूदी दाजुकिजापि, पुजाहारीत, तःधपिं मनूत, हाकिमत व मेपिं मनूत सुयातं नं छुं धयागु मदुनि।

17 अनलि जिं इमित धया, “झीत गज्याःगु दुःख जुयाच्वंगु दु व खँ छिमिसं बांलाक स्यू। यरूशलेम तहसनहस जूगु दु, अले थुकिया ध्वाखा मिं नःगु दु। झीसं यरूशलेमया पखाः हाकनं दय्केनु। थुकिं झीपि लिपा मछायका च्वने मालि मखु।”

18 जिं इमित जिमि परमेश्वरया दया दुगु ल्हाः जिके दुगुया बारे व जुजुं जितः छु छु धयादीगु खः व फुक्क खँ कना।

इमिसं थथे लिसः बिल, “झीसं हाकनं शहर व पखाः दय्केगु ज्या शुरू यायेनु।” थुकथं इमिसं थ्व भिंगु ज्या शुरू यात।

19 थ्व खँ न्यनाः होरोनी सन्बलत, अम्मोनी हाकिम तोबिया व अरबी गेशेमं जिमित गिजय् यात, अले जिमित क्वह्यंकाः थथे धाल, “थ्व छिमिसं छु यानाच्वनागु? छु छिमिसं जुजुलिसं विद्रोह यायेगु ला?”

20 जिं इमित थथे लिसः बिया, “स्वर्गयाम्ह परमेश्वरं जिमित ताःलाकादी। जिपि वय्कःया दासतयसं शहर व पखाः हाकनं दय्केगु ज्या शुरू याये त्यनागु दु। अयनं यरूशलेमया छुं नं भागय् वा सम्पत्तिइ छिमिगु अधिकार मदु।”

## 3

पखाः दय्कूपि दकःमित

1 शहरया पखाः थुकथं हानं दय्कल। दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी एल्यासीब व मेपि पुजाहारीतय्सं ज्या शुरु यानाः फै ध्वाखा हानं दय्कल। इमिसं उकियात देछाल अले उकिया लुखा थाय् थासय् तल। इमिसं सछिम्ह मनूयागु धरहरानिसें कयाः हनेलेया धरहरा तक हे दय्कल अले उकियात देछाल।

2 वनापं स्वानाच्चंगु ब्व यरीहोयापि मनूतय्सं दय्कल, इम्रीया काय् जक्कूरं इमि लिक्कसं च्वंगु ब्व दय्कल।

3 न्या ध्वाखा हस्सेनाया काय्पिन्सं दय्कल। इमिसं उकिया धलि व लुखा थाय् थासय् तल अले लुखा तीत चुक् व खगः तल।

4 मेगु ब्व उरियाहया काय्, हक्कोसया छय् मरेमोतं दय्कल। बेरेक्याहया काय्, मशेजेबेलया छय् मशुल्लामं वयाः नापसं च्वंगु ब्व दय्कल। वया नापसं च्वंगु ब्व बानाया काय् सादोर्कं दय्कल।

5 मेगु ब्व तकोयापि मनूतय्सं दय्कल। इमि घरानिया मनूतय्सं धाःसा थःपिन्त नायःतय्सं ब्वःगु थाकुगु ज्या यायेत म्हाः धाल।

6 येशना ध्वाखा\* पसेहया काय् योयादा व बसोदयाहया काय् मशुल्लामं दय्कल। इमिसं धलि व लुखा तल अले लुखा तीत चुक् व खगः तल।

7 इमि लिक्कसं पच्छिम यूफ्रेटिस प्रान्तयाम्ह राज्यपालयागु छें तक गिबोनी मलत्याह व मरोनोती यादानं अले गिबोन व मिस्पायापि मनूतय्सं नापं दय्कल।

8 लुँकःमि हरयाहया काय् उज्जीएलं मेगु ब्व दय्कल। अन्तर दय्कीम्ह हनन्याहं व लिक्कसं च्वंगु ब्व दय्कल। वं यरुशलेमयागु तःब्यागु पखाः तक दय्कल।

9 मेगु ब्व यरुशलेमया बच्छि जिल्लायाम्ह शासक हरया काय् रपायाहं दय्कल।

10 वनापं स्वानाच्चंगु ब्व हस्मापया काय् यदायाहया छें चुलिचू लाः वं उगु ब्व दय्कल। व लिक्कच्चंगु ब्व हशबन्याहया काय् हतूशं दय्कल।

11 मेगु ब्व धाःसा भुतूया धरहरानापं हारीमया काय् मल्कियाह व पहत-मोआबया काय् हश्शूबं दय्कल।

12 यरुशलेमया मेगु बच्छि जिल्लायाम्ह शासक हल्लोहेशया काय् शल्लूमं थःम्ह्याय्पिनिगु ग्वाहालि मेगु ब्व दय्कल।

\* 3:6 ३:६ येशना ध्वाखा धयागु “पुलांगु ध्वाखा” खः।

13 ब्यासि ध्वाखा हानून व जानोह शहरयापि मनूतयसं दय्कल। इमिसं उकिया लुखा थाय् थासय् तल, लुखा तीत चुकू व खगः तल। अले ४४० मिटर पखाः दय्काः सौ ध्वाखा तक यंकल।

14 सौ ध्वाखा बेथ-हक्केरेम जिल्लायाम्ह शासक रेकाबया काय् मल्कियाहं दय्कल। वं लुखा थाय् थासय् तल अले लुखा तीत चुकू व खगः तल।

15 फोहरा ध्वाखा मिस्पा जिल्लायाम्ह शासक कोल-होजेया काय् शल्लूनं दय्कल। वं दुहां वनीगु थाय् च्वय् पलि चिल। ध्वाखा तयाः अले चुकू व खगः तल। वं जुजुयागु क्यब लिक्कयागु सिलोआमया पुख्यागु पखाः दाऊदया शहरं क्वय् क्वहां वनेगु त्वाथः तक हे दय्कल।

16 वया उखे बेथ-सरयाम्ह बच्छि जिल्लायाम्ह शासक अज्बूकया काय् नहेम्याहं दाऊदया चिहानं भचा उखे तकया ब्व दय्कल अले पुखू तक, अले सिपाईतयगु छैं तक दय्कल।

#### पखालय् ज्या याःपि लेवीत

17 वया नापसं, बानीया काय् रेहमया अधीनय् च्वनाः लेवीतय्सं पखाः दय्कल। वया लिक्कसं च्वंगु ब्व कीलाहया बच्छि जिल्लायाम्ह शासक हशब्याहं थःगु जिल्लाया निंति दय्कल।

18 वया नापसं, वयाथाय् च्वंपिन्सं कीलाहया मेगु बच्छि जिल्लायाम्ह शासक हेनादादया काय् बिन्नूईया अधीनय् च्वनाः दय्कल।

19 वया नापसं, येशूअया काय् मिस्पायाम्ह शासक एसेरं ल्वाभः धुकूपाखे वनीगु थासनिसें कुं तकयागु मेगु ब्व दय्कल।

20 वया नापसं जब्बैया काय् बारूकं तसकं मेहनत यानाः मेगु ब्व कुंनिसें दकलय् तःधंमह पुजाहारी एल्यासीबया छैंयागु लुखा तक दय्कल।

21 हक्कोसया छय् उरियाहया काय् मरेमोतं मेगु ब्व एल्यासीबया छैंयागु लुखानिसें छैंया सिथय् तक दय्कल।

#### पखालय् ज्या याःपि पुजाहारीत

22 वया नापसं यरूशलेमया जःखः याःपि पुजाहारीतय्सं दय्कल।

23 इमिगु उखे, बेन्यामीन व हश्शूबं थथःगु छैंया न्ह्यःनेयागु पखाःया ब्व दय्कल। इमि नापसं हननियाहया छय् मासेयाहया काय् अजर्याहं थःगु छैंया न्ह्यःनेया ब्व दय्कल।

24 वया नापसं, अजर्याहया छैननिसें पखाःयागु कुं व कुन्चा तक हेनादादया काय् बिन्नुईनं दय्कल।

25 अले उज्जैया काय्, पालालं कुं व पिवाः च्वनीपिनिगु चुक लिक्कसं च्वंगु च्वय्यागु लाय्कुलि पिने पिहां वःगु धरहरा तक दय्कल। वया नापसं परोशया काय् पदायाह,

26 व ओफेल त्वाल्य् च्वनिपिं देगल्य् सेवा याइपिन्सं पुर्बपाखेयागु लःध्वाखाया चुलिचू व धरहरा खने दइगु थाय् तक दय्कल।

मेगु ब्व दय्कूपि

27 इमि नापसं, तकोयापि मनूतय्सं मेगु ब्व दय्कूगु तःधंगु धरहरानिसें ओफेलया पखाः तक दय्कल।

28 सल ध्वाखाया च्वय् पुजाहारीतय्सं थथःगु छैया चुलिचू पखाः दय्कल।

29 इमि नापसं इम्मेरया काय् सादोकं थःगु छैया न्ह्यःनेया ब्व दय्कल। पुर्बयागु ध्वाखाय् पिवाः च्वनीम्ह शकन्याहया काय् शमायाहं वया लिक्कसं च्वंगु ब्व दय्कल।

30 वया नापसं, शेलोम्याहया काय् हनन्याह व सालापया खुम्हम्ह काय् हानूनं मेगु छगु ब्व दय्कल। इमि नापसं बैरेक्याहया काय् मशुल्लामं थःगु कोथाया न्ह्यःनेयागु ब्व दय्कल।

31 मलिकियाह धाःम्ह लुँकःमिं छगु ब्व दय्काः देगल्य् सेवा याइपिं व बन्जातय्सं छयलिगु छैँ तक पःखाः थय्कल। थ्व छैँ पखाःया उत्तर पुर्बपाखे कुन्चाया च्वय् दय्कूगु क्वथाया न्ह्यःने देगःया मिफकद धाःगु ध्वाखाया लिक्क लाः।

32 उगु कुन्चाया च्वय्या कोथानिसें फै ध्वाखा तक लिपांगु ब्व लुँकःमित व बन्जातय्सं दय्कल।

## 4

शत्रुतयगु विरोध

1 यहदीतय्सं पखाः दय्काच्चंगु दु धयागु खँ न्यनाः सन्बलत तसक्कं तंचाल। तम्वय् वं यहदीतयत् हेस्यानाः

2 थःनापं ज्या याइपिं व सामरियाया सेना न्ह्यःने थथे धाल, “थुपि बमलाःपि यहदीतय्सं छु यानाच्चंगु? छु थुमिसं थःगु पखाः हाकनं दय्कीगु ला? छु थुमिसं बां बीगु ला? छु थुमिसं थ्व ज्या छन्हुं हे सिधय्की ला? छु थुमिसं चाया द्वयागु थुपि मिं नःगु ल्वहँतयत् नं हाकनं न्हगुकथं दय्कीगु ला?”

3 वया लिक्कसं दनाच्चंम्ह अम्मोनी तोबियां धाल, “थुमिसं न्ह्यागु हे दय्का च्वंसां छम्ह ध्वँचा ल्वहंयागु उगु पखालय् गल धाःसा व दुनी।”

4 अले जिं प्रार्थना याना, “हे जिमि परमेश्वर, जिमिगु प्रार्थना न्यनादिसँ! छायाःसा इमिसं जिमित हेपय् यानाच्चंगु दु। इमिगु हेबाय् चबाय् इमिगु हे छैनय् लायेमा। अले इपि मेगु देशय् कैदी जुयाः वनेमालेमा।

5 इमिगु अपराध त्वपुयादी मते वा छिगु न्ह्यःनं इमिगु पाप चीकादी मते छायाःसा इमिसं दकःमितयत्त अपमान याःगु दु।”

6 थुकथं गपाय् जाः यानाः पखाः दय्के माःगु खः जिमिसं उकियागु बच्छि जाः थयंक पखाः दय्का, छायाःसा मनूतयसं मन बियाः ज्या यात।

7 अयनं सन्बलत, तोबिया, अरबीत, अम्मोनीत व अशदेदीतयसं यरूशलेमया पखाः दय्काः व पखाःया फुक्क खालि थाय् तिनाच्चंगु दु धयागु खँ न्यनाः इपि तसक्क तंचाल।

8 अले इमिसं यरूशलेमय् हमला यायेगु व अन गोलमाल जुइका बीगु ग्वसाः ग्वल।

9 अयनं जिमिसं थः परमेश्वरयात प्रार्थना याना। अले चान्हि इमिगु विरोधय् पिवाः च्वनेत मनूत तया।

10 छुं यहदीतयसं धाल, “ज्यामितयगु बल कम जुयावनाच्चंगु दु, अले ल्वहँया कुचाकाचा यक्व दु। उकिं झीसं पखाः दय्के फइ मखु।”

11 जिमि शत्रुतयसं नं धाल, “इमिसं सी न्ह्यः हे वा इमिसं झीत खने न्ह्यः हे झीसं हमला यानाः इमित स्यानाबी, अले थ्व ज्या दिकाबी।”

12 अले इमिगु लिक्क च्वनिपि यहदीत फुक्क थासं वयाः झिक्वः तक जिमित धाल, “छिपि जिमिथाय् लिहां वयेमाः।”

13 उकिं जिं मनूतयत्त तरवार, भाला व धनुष वाण बियाः पखाःया ल्युने दकलय् क्वय्यागु चकंगु थासय् परिवार परिवारकथं तया।

14 अले जिं अनयागु फुक्क अवस्था स्वये धुंकाः भारदारत, हाकिमत व सकलें मनूतयत्त थथे धया, “इपि खनाः ग्याये मते। तःधंम्ह व मानय् यायेमाःम्ह प्रभुयात लुमंकि। अले थः दाजुकिजापि, कायम्ह्यायपि, कलाः व छँया नितिं लडाइँ या।”

15 जिमि शत्रुतयसं थःपिन्सं ग्वयाच्चंगु जाःया बारे जिमिसं स्यूगु व परमेश्वरं उकियात ताःलाका मदीगु खँ न्यन। उकिं जिपि सकलें थथःगु ज्या यायेत पखाःया न्ह्यःने वना।

16 उखुन्हुनिसें जिगु अधीनय् दुपि बच्छि मनूतय्सं पखाः दय्केगु ज्या यानाच्चन। मेपिं मनूत धाःसा भाला, ढाल व वाण ज्वनाः नयागु पाता फिनाः च्वनाच्चनीगु। नायःत धाःसा यहदाया फुक्क मनूतय् ल्युने च्वनीगु।

17 उपि मनूत पखाः दय्का च्वंपिं खः। अले कु क्वबिपि ज्यामितय्सं छपु ल्हातं ज्या याइगु व मेगु ल्हातं ल्वाभः ज्वनाः च्वनीगु।

18 दकःमितय्सं थःगु तरवार घानाः दय्केगु ज्या याइगु। तुरही पुइम्ह जिगु न्ह्यःने दना च्वनीगु।

19 जिं भारदारत, हाकिमत व सकलें मनूतय्त थथे धया, “ज्या यक्व दु, अले यक्व थासय् न्यनावंगु दु, झीपिं पखाःया लिक्क छम्ह मेम्हपाखें यक्व तापाः।

20 तुरहीया सः तायेवं छिपिं जिगु छचाःखेरं मुं वा। अले झी परमेश्वरं झीगु निंति ल्वानादी।”

21 थुकथं जिमिसं जिमिगु ज्या याना हे च्वना। सुथंनिसें नगु पिहां वइबलय् तक बच्छि मनूतय्सं भाला ज्वना हे च्वनीगु।

22 उबलय् जिं थथे धया, “छिपिं सकलें थः च्यःतनापं चान्हय् यरूशलेम दुने हे च्वनेमाः। अथे यात धाःसा मनूतय्सं चान्हय् पाः च्वनेगु ज्या याये फइ अले न्हिनय् दय्केगु ज्या याये फइ।”

23 जि, जिमि किजापि, जिमि मनूत व जिलिसें दुपि पाः च्वनेगु ज्या याइपिं मनूत सुनानं थःपिनिगु वसः मत्वया। लः त्वं वनीबलय् नं सकसिनं थथःगु ल्हातय् ल्वाभः ज्वनाच्चनीगु।

## 5

मगाःमचाःपिन्त क्वत्यलातःगु

1 छुं ई लिपा मिजंत व इमि कलाःपिन्सं थः यहदी किजापिनिगु विरोधय् कचकच याना हल।

2 गुलिसिनं धाल, “जिमि काय्म्ह्याय्पिं यक्व दु, जिपिं म्वायेत जिमित अन्न माःगु दु।”

3 मेपिन्सं थथे धाल, “अनिकालया इलय् अन्न कयाहयेत जिमिसं थःगु बुँ, छें व दाखक्यब बरः तयाः च्वनागु दु।”

4 अज्ज मेपिन्सं धाल, “जिमिसं बुँ व दाखक्यबया कर जुजुयात पुलेत धिबा त्यासाकाये माःगु दु।

5 मेपि यहदीत थें जिपि नं यहदीत खः। जिमि काय्मह्यायपि इमि काय्मह्यायपि थें च्वँ। अयनं जिमिसं थःकाय्मह्यायपिन्त दास दय्काः च्वनागु दु। गुलिसिया म्हायपि ला न्हापा हे दासी जुइ धुंकूगु दु। अयनं जिमिसं छुं नं याये मफु, छायाःसा जिमिगु बुँ व दाखक्यब मेपिनिगु जुइ धुंकूगु दु।”

6 इमिगु कचकच व द्रुपं न्यनाः जितः तसकं तं पिहां वल।

7 जिं छुं यायेगु क्वःछिना अले जिं भारदारत व हाकिमतयत् द्रुपं बिया। जिं इमित धया, “छिमिसं थः यहदी दाजुकिजापिन्के हे अप्वः ब्याज कयाच्वंगु दु।” थ्व समस्याया बारे सहलह यायेत जिं सकसितं छगू सभाय् मुंका।☆

8 अले जिं धया, “फत्तिंफत्तले झीसं विदेशीतयगु ल्हातय् म्यूपिं झी थः हे यहदी जातियापिन्त धिबा पुलाः त्वःतकागु दु। आः छिमिसं धाःसा थः हे किजा केहेंपिन्त न्यायेगु व मीगु यानाहःगु दु। छम्ह यहदीयात मेम्ह यहदीया ल्हातय् मियाच्वंगु दु। थ्व गज्याःगु खँ खः?” इपिं सुम्क च्वन छायाःसा इमिके धायेत छुं खँ मदु।

9 जिं हाकनं धया, “छिमिसं खःगु ज्या यानाच्वंगु मदु। मेगु जातियापिं झी शत्रुतय्सं हेबाय् चबाय् मयायेमा धकाः छिपिं झी परमेश्वरया भय कयाः च्वने म्वा ला?”

10 जि व जिमि किजापिन्सं अले जिगु अधीनय् दुपिं मनूतय्सं नं इमित धिबा व अन्न त्यासा बियाच्वनागु दु। झीसं ब्याज कायेगु त्वःताबी हे माः।

11 थौं हे इमिगु बुँ, दाखक्यब व जैतूनया क्यब व छँ इमित लितब्यु। छिमिसं इमित धिबा, अन्न, न्हगु दाखमघ, चिकं त्यासा ब्यूबलय् इमिके काःगु ब्याज नं लितब्यु।”

12 इमिसं धाल, “जिमिसं लितबी, इमिके छुं काये मखुत। जिमिसं छिं धाःथें हे याये।”

अले जिं पुजाहारीतयत् सःताः इमिगु न्ह्यःने भारदारत व हाकिमतयत् इमिगु थ्व बचकथं ज्या यायेत पाफय्का।

13 जिं थःगु वसःया गुजि दुथाय् थाथा यानाः धया, “थःगु बचं पूमवंकीपिं सकलें मनूतयत् परमेश्वरं इमिगु छँ व धन सम्पत्तिं शुक्रथं हे थाथा यानाः लिकया दीमा।”

थ्व जुइ धुंकाः सभाय् मूपिं सकल मनूतय्सं धाल, “अथे हे जुइमा!” इमिसं परमप्रभुयात तःधंकल। अले मनूतय्सं थःगु थ्व बचकथं ज्या यात।

नहेम्याह थः कतिलाःसिं मजगु

14 अर्तासास्त जुजुयागु निङ्गु दंनिसें\* स्विनिगू दँ† तक जि यह्दायाम्ह राज्यपाल जुया। थुपि झीनिदँ यंकं हे जि व जिमि किजापिन्सं राज्यपालयात दङ्गु नसा भत्ता मकया।

15 अयूनं जि स्वयाः न्हापायापिं राज्यपालतयूसं मनूतयूत क्वत्थलातःगु खः। अले इमिके मरि, दाखमघ, अले थुपिनापं पिङ्गू शेकेल वहः काङ्गु। इमि च्यःतयूसं नं मनूतयूत अत्याचार याःगु खः। अयूनं जिं थथे मयाना, छायाःसा जि परमेश्वर खनाः ग्याः।

16 उकिया पलेसा जिं पखाः दय्केगु ज्याय् तसकं मेहनत याना। जिमि सकलें मनूत अन मुन। जिमिसं इमिके छकुचा नं जमिन मकया।

17 न्ह्याबलें जिं थःनापं सछि व नेय्म्ह यह्दी व हाकिमतयूत नकेगु याना। इपि त्वःताः जःखः च्वंगु देशं जितः नापलाः वङ्गिपिं मनूतयूत नं जिनापं हे नका।

18 न्हियान्हिथं नयेत छम्ह द्रुहं, खुम्ह बांलापिं फै, यक्व झंगःपन्छितयूत ज्वरय् याङ्गु। झिन्हइ छक्वः माक्व फुक्क कथंयागु दाखमघ बीगु। अयूनं जिं मनूतयूसं गुलिमछि कु क्वबीमाः धकाः स्यू। उकिं जिं राज्यपालयात दयेमाःगु नसा गुबलें मफ्वना।

19 “हे जिमि परमेश्वर, जिं थ्व जातिया निंति यानागु फुक्क ज्या जिगु भिया निंति लुमंका तयादिसँ।”

## 6

ज्या पनेत ग्वसाः ग्वःगु

1 जिं पखाः दय्के धुंकूगु व उकी छगू नं खालि थाय् मदुगु खँ सन्बलत, तोबिया व अरबी गेशेम व जिमि मेपिं शत्रुतयगु न्हायपनय् थ्यन। खः ला उबलय् तक जिं ध्वाखातय् खापा धाःसा तयागु मदुनि।

2 सन्बलत व गेशेमं जितः ओनो ब्यासिइ लाःगु छगू गामय् वयाः इपिलिसें खँल्हाबल्हा यायेत बुखँ छवयाहल।

अयूनं थ्व जितः स्यंकेगु इमिगु छगू ग्वःसा खः।

3 उकिं जिं थथे धायेत दूतत छवयाः, “थुबलय् जिगु ल्हातय् छगू तःधंगु ज्या दु, व ज्या त्वःताः जि वयेमफु। थनयागु ज्या दिकाः जि छिमित नापलाः वयेमफु।”

4 इमिसं जिथाय् प्यकः थ्व हे बुखँ छवयाहल, छकःपतिकं हे जिं इमित अथे हे लिसः बिया।

\* 5:14 ५:१४ निङ्गु दँ मार्च- अप्रिल ४४४ बी.सी. खः। † 5:14 ५:१४ स्विनिगू दँ ४३३ बी.सी. खः।

5 अले सन्बलतं थः छम्ह च्यःयात झौ छाप मदुगु पौ बियाः न्याक्वः खुसी जिथाय् छवयाहल।

6 उकी थथे च्वयातःगु दु,

“छ व यहदीतयस्सं विद्रोह यायेगु ग्वःसा ग्वयाच्चंगु दु, उकिं छिमिसं पखाः दय्काच्चंगु दु धयागु खँ जाति जातितयथाय् हल्ला जुयाच्चंगु दु धकाः गेशेमं जितः धाःगु दु। छ थः हे इमि जुजु जुइत्यंगु दु धकाः मनूतयस्सं नं धयाच्चंगु दु।

7 ‘यहदाय् छम्ह जुजु दु’ धकाः घोषणा यायेत छं अगमवत्तात तःगु दु हँ। जुजुं थ्व खँ न्यँ हे न्यनी। उकिं वा, झीपिं नाप च्वनाः थुकिया बारे खँल्हाबल्हा यायेनु।”

8 अयनं जिं वयाथाय् थथे धाय्के छवया, “छिं धाःगु खँ खःगु खँ मखु। व छिं हे दय्कूगु खँ खः।”

9 जिपिं कमजोर जुइमा अले जिमिगु ज्या गुबलें सिमध्यमा धइगु बिचाः यानाः इमिसं ज्या दिकेत जिमित ख्यायेत स्वइगु।

जिं प्रार्थना याना, “हे परमेश्वर, जिमिगु ल्हाः बल्लाकादिसँ।”

10 उबल्य जि महेतबेलया छय् दलायाहया काय शमायाहयात नापलाः वना। व छैनं पिहां वयेमफु। वं जितः धाल, “झीपिं देगःया दुने परमेश्वरया छँय नापलायेनु, अले देगःया खापात तीनु। छायाःसा छितः स्यायेत इपिं वयाच्चंगु दु। छितः स्यायेत इपिं चान्हय् वइ।”

11 अयनं जिं शमायाहयात धया, “जि थें ज्याःम्ह मनू बिस्युं वनेगु ला? छु जि थें ज्याःम्ह मनू बचय् जुइत देगल्य वनेगु ला? जि वने मखु।”

12 हानं जिं थ्व खँय् बिचाः याना, शमायाहलिसें परमेश्वर न्ववानादीगु मखु, अयनं तोबिया व सन्बलतं धिबा नकाः वयात अथे धाय्कूगु खः धकाः जिं सिल।

13 शमायाहं जितः ख्यानाः पाप याकेत अले बेइज्जत यायेत धिबा काःगु खः।

14 “हे जिमि परमेश्वर, तोबिया, सन्बलत, अगमवादिनी नोअदिया व जितः ख्यायेत स्वःपिं ग्वःम्ह अगमवत्तात दु, इपिं फुक्कसिगु थज्याःगु ज्या लुमंका तयादिसँ।”

पखाः दय्केगु ज्या सिधःगु

15 नेय्निन्हु खुन्हु तक ज्या याये धुंकाः एलूल लाया निइन्यान्हु खुन्हु\* पखाःया ज्या सिधल।

\* 6:15 ६:१५ एलूल लाया निइन्यान्हु खुन्हु २ अक्टोबर ४४४ बी.सी. खः।

16 जिमि शन्नूतयसं थ्व खँ न्यंबलय् अले जःखः च्वंपि फुक्क मेगु जातियापिन्सं थ्व खंबलय् इपिं तसकं लज्या चाल। अले थ्व ज्या जिमि परमेश्वरया ग्वाहालि पूवंगु खः धकाः इमिसं सिल।

17 उबलय् नं यह्दायापिं भारदारतयसं तोबियाथाय् यक्व पौ छवयाच्वंगु जुल, अले तोबियाया लिसः नं इमिथाय् वयाच्वंगु जुल।

18 यह्दायापिं यक्व मन्तयसं वयात ग्वाहालि बी धकाः पाफःगु जुयाच्वन। छायाःसा तोबियाया ससःअबु आराया काय् शकन्याह यह्दी खः। अले वया काय् यहोहानानं बेरेक्याहया काय् मशुल्लामया म्हायुलिसें ब्याहा याःगु खः।

19 मन्तयसं जिगु न्हाःने तोबियायात तःधकीगु अले जिं धयागु खँ नं वयात न्यंकीगु। तोबियां जितः ख्यायेत पौ छवयाहया च्वनीगु।

## 7

पखाःया निंतिं ध्वाखा पिवाःत ल्यःगु

1 पखाः दय्केगु ज्या सिधये धुंकाः जिं थाय् थासय् लुखा तया। अले देगलय् पिवाः च्वनीपि मन्त, म्ये हालीपि मन्त व लेवीत ल्यया।

2 जिं जिमि किजा हनानीनापं किल्लाया कप्तान हनन्याहयात यरूशलेमय् शासन यायेगु जिम्मा बिया। व मेपि मन्त स्वयाः तसकं विश्वास याये बहःम्ह व परमेश्वरया ग्याःभय काइम्ह खः।

3 जिं इमित धया, “बांलाक निभाः मत्वतले यरूशलेमया ध्वाखात चाय्के मते। ध्वाखाय् पिवाः च्वनीपि मन्त ज्याय् दुबलय् हे लुखा तिनाः चुकू तयाब्यु। यरूशलेमय् च्वंपि छुं मन्त ल्य, इमित शहरया रक्षा यायेत थाय् थासय् ति। अले छुं मन्तयत् इमिगु छँया न्हाःने पिवाः ति।”

लिहां वःपिनिगु नां धलः

एज्र २:१-७०

4 शहर तःधं अले थाय् यक्व दु। मन्त धाःसा कम अले आः तक नं छँ मदय्कानी।

5 उकिं भारदारत, हाकिमत व मन्तयत्, परिवार परिवार यानाः धलखय् नां च्वयेगु निंतिं मुंकेत जिमि परमेश्वरं जितः हःपाः बियादिल। जिं दकलय् न्हापा लिहां वःपिनिगु वंशावली लुइका। उकी थथे च्वयातःगु जिं खना।

6 बेबिलोनयाम्ह जुजु नबूकदनेसरं ज्वनायंकूपिं थ्व प्रान्तयापिं मन्त मध्ये अनं यरूशलेम व यह्दाय् थथःगु शहरय् लिहांवःपिं मन्त थुपिं हे खः।

7 इमि नायःपि यरूबाबेल, येशूअ, नहेम्याह, अजर्याह, राम्याह, नहमानी, मोदैकै, बिल्शान, मिसपेरेत, बिग्वै, नेहम व बानाह खः।

8 लिहांवःपि इस्राएली मिजंतयगु नां धलः व ल्याः थथे दु –

परोशया सन्तान २,१७२ म्ह

9 शपत्याहया सन्तान ३७२ म्ह

10 आराया सन्तान ६५२ म्ह

11 येशूअ व योआबया घरानापाखें पहत-मोआबया सन्तान २,८१८ म्ह

12 एलामया सन्तान १,२५४ म्ह

13 जत्तूया सन्तान ८४५ म्ह

14 जक्कैया सन्तान ७६० म्ह

15 बिन्नूईया सन्तान ६४८ म्ह

16 बेबैया सन्तान ६२८ म्ह

17 अज्गादया सन्तान २,३२२ म्ह

18 अदोनीकामया सन्तान ६६७ म्ह

19 बिग्वैया सन्तान २,०६७ म्ह

20 आदीनया सन्तान ६५५ म्ह

21 हिजकियापाखें आतेरया सन्तान ९८ म्ह

22 हाशूमया सन्तान ३२८ म्ह

23 बेजैया सन्तान ३२४ म्ह

24 हारीपया सन्तान ११२ म्ह

25 गिबोनया सन्तान ९५ म्ह

26 बेथलेहेम व नतोपायापि मनूत १८८ म्ह

27 अनातोतयापि मनूत १२८ म्ह

28 बेथ-अज्मावेतयापि मनूत ४२ म्ह

29 किर्यत-यारीम, कपीरा व बेरोतयापि मनूत ७४३ म्ह

30 रामा व गोबायापि मनूत ६२१ म्ह

31 मिकमाशयापि मनूत १२२ म्ह

32 बेथेल व ऐयापि मनूत १२३ म्ह

33 मेगु नेबोयापि मनूत ५२ म्ह

34 मेगु एलामयापि मनूत १,२५४ म्ह

35 हारीमयापि मनूत ३२० म्ह

36 यरीहोयापि मनूत ३४५ म्ह

- 37 लोद, हादीद व ओनोयापि मनूत ७२१ म्ह  
 38 सेनाहयापि मनूत ३,९३० म्ह  
 39 पुजाहारीत—  
 येशूअया परिवारपाखें यदायाहया सन्तान ९७३ म्ह  
 40 इम्मेरया सन्तान १,०५२ म्ह  
 41 पशहरया सन्तान १,२४७ म्ह  
 42 हारीमया सन्तान १,०१७ म्ह  
 43 लेवीत—  
 होदबिया व कादमीएलया वंशपाखें येशूअया सन्तान ७४ म्ह  
 44 म्ये हालीपि —  
 आसापया सन्तान १४८ म्ह  
 45 देगःया पिवाः च्वनिपि —  
 शल्लूम, आतेर, तल्मोन, अक्कूब, हतीता व शोबैया सन्तान मुक्कं १३८ म्ह  
 46 देगल्यु सेवा याइपि—  
 सीहा, हसूपा व तब्बाओत,  
 47 कोरेस, सीआ, पादोन,  
 48 लेबाना, हगाबा, शल्मै,  
 49 हानान, गिदेल, गहर,  
 50 रायाह, रसीन, नकोदा,  
 51 गज्जाम, उज्जा, पसेह,  
 52 बेजै, मोनिम, नेपुसीम,  
 53 बक्बूक, हकूपा, हर्हुर,  
 54 बस्लूत, महीदा, हर्शा,  
 55 बर्कोस, सीसरा, तेमह,  
 56 नसीह, व हतीपाया सन्तान  
 57 सोलोमनया च्यःतय् सन्तान —  
 सौतै, सोपेरैत, पारीद,  
 58 याला, दर्कोन, गिदेल,  
 59 शपत्याह, हत्तील, पोकेरेत-हसेबायीम व अमोनया सन्तान  
 60 देगल्यु सेवा याइपि व सोलोमनया च्यःतय् सन्तानया ल्याः मुक्क ३९२ म्ह

61 थुपि मनूत तेल-मेलह, तेल-हर्शा, केरूब, आदोन व इम्मेरं यरूशलेमय् वःगु खः। अयनं इमिसं इमि परिवार इस्राएलीत खः धकाः दसि बी मफुत।

62 थ्व पुचलय् दलायाह, तोबिया, व नकोदाया सन्तान दुथ्या इपि मुक्क ६४२ म्ह

63 अले पुजाहारीत मध्ये होबायाहया सन्तान, हक्कोसया सन्तान व बर्जिल्लैया सन्तान नं लिहां वःगु खः। थ्व बर्जिल्लै गिलादी बर्जिल्लैया छम्ह म्हायलिसें ब्याहा यानाः वयागु हे नां तःगु खः।

64 इमिसं वंशावलीइ थथःपिनिगु नां माल अयनं लुइके मफुत, उकिं इमित अशुद्ध मानय् यानाः पुजाहारीया ज्यां लिकाल।

65 उकिं राज्यपालं दकलय् तःधम्ह पुजाहारी “ऊरीम” व “तुम्मीम\*” छ्यलाः परमप्रभुयाके छु यायेगु धकाः मन्यंतले इमित तसकं पवित्र नसा छुं नं नये मते धकाः धाल।☆

66 यहदाय् लिहांवःपिं मनूतयगु ल्याः ४२,३६० म्ह दु।

67 थुमित त्वःता इमि ७,३३७ म्ह दासदासीत व म्ये हालीपिं २४५ म्ह मिसा व मिजं दु।

68 इमिके ७३६ म्ह सल, २४५ म्ह खच्चर,

69 ४३५ म्ह ऊँट व ६,७२० म्ह गधा दु।

70 अले छुं परिवारयापिं नायःतय्सं ज्याया निंति देछा बिल। राज्यपालं धुकुतिइ ८.५ किलोग्राम ति लुँ, ५० गः ख्वल्चा व पुजाहारीतय्सं फीगु ५३० ज्वः वसः बिल।

71 परिवारयापिं मेपिं नायःतय्सं ज्याया निंति धुकुतिइ १७० किलोग्राम ति लुँ व १,२५० किलोग्राम ति वहः बिल।

72 मेपिं मनूतय्सं १७० किलोग्राम ति लुँ, १,१०० किलोग्राम ति वहः व पुजाहारीतय्सं फीगु ६७ ज्वः वसः बिल।

73 पुजाहारीत, लेवीत, म्ये हालीपिं, देगलय् पिवाः च्वनिपिं व देगलय् सेवा याइपिं थथःगु शहरय् मेपिं मनूतलिसें च्वन। अले इस्राएल्या मेपिं मनूत इमिगु थथःगु शहरय् च्वन।

न्हयगूगु ला क्यंबलय्† सकल इस्राएलीत थथःगु गामय् च्वने धुंकूगु खः।☆

\* 7:65 ७:६५ ऊरीम व तुम्मीम थ्व परमप्रभुया इच्छा सीकेत पुजाहारीतय्सं छयलिगु निगू ज्वलं खः

☆ 7:65 ७:६५ गन्ती २७:२१ † 7:73 ७:७३ न्हयगूगु ला क्यंबलय् अक्टोबर-नोभेम्बर ४४४ बी.सी.

खः। ☆ 7:73 ७:७३ १ इति ९:२; नहे ११:३

## 8

## एज्रां व्यवस्था ब्वंगु

1 अबलल् इपिं सकल मनूत छप्पं जुयाः लः ध्वाखाया न्ह्यःनेया चुकय् मुन। अले इमिसं परमप्रभुं इस्राएलीतयत् बियादीगु मोशाया व्यवस्थायागु सफू हयेत शास्त्री पुजाहारी एज्रायात इनाप यात।

2 उकिं न्हयगूगु लाया न्हापांगु दिखुन्हु\* एज्रां मनूत मुंगु थासय् व्यवस्थाया सफू हल। अन मिसा मिजं व न्यनाः थुइके फुगु उमेर जुइ धुंक्पिं सकल मनूत दु।

3 ध्वाखाया दुने लाःगु चुकय् सुथनिसें बहनि तक एज्रां तःसलं व्यवस्था ब्वनाः न्यंकल अले मनूतयसं न्हाय्पं बियाः न्यन।

4 एज्रा थज्याःगु हे ज्याया नितिं हे दय्कूगु छगू सिंयागु दबुलिइ दन। वयागु जवपाखे मतित्याह, शेमा, अनायाह, उरियाह, हिल्कियाह व मासेयाह दनाच्चंगु दु। वयागु खवपाखे पदायाह, मीशाएल, मल्कियाह, हाशूम, हशबदाना, जकरिया व मशल्लाम दनाच्चंगु दु।

5 अले दबुलिइ दनाच्चंम्ह एज्रां फुक्क मनूतयसं खंक व्यवस्थाया सफू पुइकल। वं सफू पुइकेवं मनूत दन।

6 एज्रां परमप्रभु दकलय् तःधंम्ह परमेश्वयात प्रशंसा यात। अले सकल मनूतयसं थथःगु ल्हाः ल्हनाः थथे धकाः लिसः बिल, “आमेन, आमेन!” अले बैय् तक छयं क्वछुकाः इमिसं परमप्रभुयात आराधना यात।

7 लेवीत, येशूअ, बानी, शरेबियाह, यामीन, अक्कूब, सब्बतै, होदियाह, मासेयाह, कलीता, अजर्याह, योजावाद, हानान व पलयाहं मनूतयत् थथःगु थासय् दनाच्चंबलय् हे व्यवस्था थुइकाबिल।

8 इमिसं परमेश्वरया व्यवस्थाया सफू बांलाक ब्वनाः उकियागु अर्थ मनूतयसं थुइके फय्क कनाबिल।

9 थथे व्यवस्थाया वचन न्यनाः सकलें मनूत ख्वयाच्चंगुलिं राज्यपाल नहेम्याह, शास्त्री पुजाहारी एज्रा व मनूतयत् स्यनाच्चंपिं लेवीतयसं इपिं सकसितं धाल, “थौया दि परमप्रभु छिमि परमेश्वरया नितिं पवित्र जू। उकिं ख्वये मते, हाले मते।”

10 नहेम्याह इमित धाल, “आः छैं वनाः भिंगु नसा व साःगु दाखमघनापं भव्य न हूँ। थःगु नितिं भव्य ज्वरय् याये मफुपिन्त नं ब्व छवयाब्यु। थौया दि झी प्रभुया नितिं पवित्र जू। नुगः मछिंके मते, परमप्रभुयागु लसता हे छिमिगु बल खः।”

\* 8:2 ८:२ न्हयगूगु लाया न्हापांगु न्हिखुन्हु ८ अक्टोबर ४४४ बी.सी. खः।

11 लेवीतयसं थथे धयाः मनूतयत् सुम्क तल, “सुम्क च्वँ, थौया दिं पवित्र दि खः, नुगः मछिंके मते।”

12 अले सकल इस्राएलीत छँ वनाः न्ह्यइपुइकाः भव्य नल। थःके दुगु नसा मेपिन्त इनाबिल, छायाधाःसा व्यवस्थाया सफुति ब्वनाः न्यंकूगु खँ इमिसं बांलाक थुल।

बल्चाबाय्या नखः हंगु

13 न्हयगूगु लाया निन्हु खुन्हु† सकल मनूतय् परिवार परिवारया नायःत, पुजाहारीत व लेवीत व्यवस्थाया वचन बांलाक थुइकेत एज्रायाथाय् मुन।

14 इस्राएलीत न्हयगूगु लाया नखःबलय् बल्चाय् च्वनेगु यायेमाः धकाः परमप्रभुं मोशापाखें आज्ञा बियादीगु खँ व्यवस्थाय् च्वयातःगु इमिसं खंकल।

15 अले इमिसं थथःगु शहरय् व यरूशलेमय् थज्याःगु बुखँ छवल, “व्यवस्थाय् च्वया तः थें पहाडय् हँ, जैतून, थकुराः, मेहदी, ताय्गः सिमा व मेमेगु यक्व हः दुगु सिमाया कचामचा कयाहयाः बल्चा दय्कि।”☆

16 उकिं मनूत वनाः सिमाया कचामचा कयाहल। अले इमिसं छँया कःसिइ, चुकय्, परमेश्वरया देगःया चुकय्, लः ध्वाखाया चुकय् व एफ्राइम ध्वाखाया चुकय् थथःगु लागिं बल्चा दय्कल।

17 बेबिलोनं लिहांवःपिं सकसिनं बल्चात दय्काः उकीं च्वन। धात्थें नूनया काय् यहोशू इस्राएलया नायः जूबलय् निसें कयाः थुबलय् तक इस्राएलीतय्सं गुबलय् नं थुकथं न्ह्यइपुइकाः बल्चाबाय्या नखः हंगु मदुनि।

18 न्हियान्हिथं न्हापांगु दिननिसें लिपांगु दिं तक एज्रां परमेश्वरया व्यवस्थाया सफुति ब्वनाः न्यंकल। इमिसं न्हयन्हु तक नखः हन अले च्यान्हु खुन्हु नियमकथं सभा जुल।

## 9

इस्राएलीतय्सं पाप मानय् याःगु

1 व हे लाया निइप्यन्हु खुन्हु\* इस्राएलीत अपसं च्वनेत मुन। उबलय् इमिसं भांग्रा फिनाः थथःगु छैनय् धू तल।

2 इमिसं थःपिन्त मेपिं विदेशीतपाखें अलग तल। थथःगु थासय् च्वनाः इमिसं थथःगु पाप व थः पुर्खातय्गु मभिंगु ज्या मानय् यात।

† 8:13 ८:१३ न्हयगूगु लाया निन्हु खुन्हु ९ अक्टोबर ४४४ बी.सी. खः।

☆ 8:15 ८:१५ लेवी

२२:३३-३६, ३९-४३; व्य १६:१३-१५

\* 9:1 ९:१ व हे लाया निइप्यन्हु खुन्हु धयागु ३० अक्टोबर ४४५ बी.सी.

खः।

3 स्वघौ तक परमप्रभु थः परमेश्वरया व्यवस्था सफू इमित ब्वनाः न्यंकल। अनंलि मेगु स्वघौ तक इमिसं थःगु पाप मानय् यायां परमप्रभु थः परमेश्वरया आराधना यानाच्चन।

4 लेवीत येशूअ, बानी, कादमीएल, शबन्याह, बुन्नी, शरेबियाह, बानी व कनानी लेवीतयगु निति दय्क्गु दबुया त्वाथलय् दनाः तसलं थः परमप्रभु परमेश्वरयात प्रार्थना यात।

5 अले येशूअ, कादमीएल, बानी, हशबन्याह, शरेबियाह, होदियाह, शबन्याह व पतहियाह नांयापि लेवीतयसं धाल, “दनाः अनादिनिसं अनन्त तक दीम्ह परमप्रभु झी परमेश्वरयात तःधकि।” अले इमिसं थथे प्रार्थना यात,

“छिगु महिमां जाःगु नां धन्य जुइमा, व नां फुक्क सुवाः व प्रशंसा स्वयाः च्वय् दु।

6 छि जक परमप्रभु खः। छिं हे आकाश, दकलय् तःजाःगु आकाश व उकियागु दक्व नगुत, पृथ्वी व उकी दुगु फुक्क, समुद्र व उकी दुगु फुक्क दय्कादिल। छिं हे उपिं फुक्कयात जीवन बियादी। अले स्वर्गया सेनां छितः आराधना याइ।

7 “छि अब्रामयात ल्ययाः कल्दीतयगु ऊरं पित हयाः वयात अब्राहाम नां तयादीम्ह परमप्रभु परमेश्वर खः।☆

8 छिं वयात थः प्रति विश्वास बहःम्ह जूगु सीकादिल। अले छिं वया सन्तानतयत कनानी, हिती, एमोरी, परिज्जी, यबूसी व गिर्गाशीतयगु देश बी धकाः वलिसे बाचा चिनादिल। छिं थःगु बचं पूर्वकादिल छायाःसा छि विश्वास याये बहःम्ह खः।☆

9 “छिं मिश्र देशय् जिमि पुर्खातयत जूगु दुःख स्वयादिल, लाल समुद्र सिथय् ग्वाहालिया निति हाःगु इमिगु सः छिं न्यनादिल।☆

10 मिश्रीतयसं तःधंछु जुयाः जिमि पुर्खातयत क्वत्यला तःगुलि छिं फारो, वया भारदार व वया देशयापि सकल मनूतयत सजाँय बीत अजू चाइपुगु चिं व ज्या यानाः थःगु निति थौं तक दनिगु छगू तःधंगु नां तयादिल।☆

11 इपि गंगु बै जुयाः वने फयेमा धकाः छिं इमिगु न्ह्यःने समुद्रयात ब्वथलादिल। छिं मनूत गंगु बै जुयाः वन, अयनं लखय् त्वहं वांछवःगु थें इमित ल्यू वःपिन्त छिं वांछवयादिल।☆

12 छिं इमित न्हिनय् सुपाँय्या थां व चान्हय् मियागु थामं लँ क्यनाः यंकादिल।☆

☆ 9:7 ९:७ उत ११:३१; १२:१; १७:५ ☆ 9:8 ९:८ उत १५:६, १८-२१ ☆ 9:9 ९:९ प्रस ३:७; १४:१०-१२

☆ 9:10 ९:१० प्रस ७:८-१२:३२ ☆ 9:11 ९:११ प्रस १४:२१-२९; १५:४-५ ☆ 9:12 ९:१२ प्रस

13 “छि सीने पर्वतय् क्वहां झायाः आकाशं इपिलिसें खँ ल्हानादिल। अले इमित पाय्छिगु नियम, खःगु कानून व भिंगु विधि व आज्ञा बियादिल।

14 इमित थःगु पवित्र शबाथ सीके बियादिल। अले इमित थः दास मोशापाखें आज्ञा, विधि व नियम बियादिल।☆

15 “इपि नय्पित्याःबलय् छिं स्वर्ग नयेत मरि बियादिल, प्याचाःबलय् त्वनेत ल्वहँतं लः पिकयादिल। छिं इमित बी धकाः बाचा यानादीगु देशय् अधिकार यायेगु आज्ञा बियादिल।☆

16 “अयनं जिमि पुर्खातयसं तःधंछु व जिराहा जुयाः छिगु खँ मन्यं।☆

17 इमिसं आज्ञा पालन यायेत म्हाः धाल अले छिं यानादीगु फुक्क ज्या व अजू चाइपुगु ज्या लुममंकू। इमिसं जिराहा जुयाः विरोधी जुल हाकनं दासत्वय् लिहां वनेत छम्ह नायः ल्यल। अयनं छि क्षमा यानादीम्ह, दयादुम्ह, नुगः क्यातुम्ह, तंचायेत लिबाकादीम्ह व दया मायां जाःम्ह परमेश्वर खः। छिं इमित त्वःतामदी।☆

18 इमिसं छम्ह द्रुहंया मूर्ति दय्कल अले जिमित मिश्रं लिकया हःम्ह घः थ्व हे खः धकाः उकियात पुजा यात। हे परमप्रभु, इमिसं छितः गज्याःगु अपमान यात। ☆

19 “अयनं छिं इमित तसकं नुगः क्यातुम्ह क्यनाः मस्भूमिइ वान्छवया मदी। इमित लँपु क्यनीगु न्हिनय्सियागु सुपाँय्या थां व चान्हय्सियागु मिया जः छिं चीका मदी।

20 इमित छिं स्यनेकने यायेत थःगु भिंगु आत्मा बियादिल, छिं इमिगु म्हुतुं छिगु मन्न चीका मदी व इपि प्याचाःबलय् छिं इमित लः बियादिल।

21 छिं मस्भूमिइ पिइदँ तक इमित लहिनादिल, इमित छुं खँयागु मगाःमचाः मजुल, इमिगु वसः मगु, इमिगु तुति मना मवः।☆

22 “छिं राज्यत व जातित बिाः तातापाःगु थाय नं इनाबियादिल। सीहोन जुजुया देश हेरबोन व ओग जुजुयागु देश बाशान इमिसं त्याका काल।☆

23 छिं इमित आकाशया नगु थें अप्वः सन्तान बियादिल, छिं इमि पुर्खातयत् बी धकाः बचं बियादीगु देश इमिसं त्याकल अले अन च्वन।☆

24 “इमिसं कनान देश त्याकल, अनयापि मनूत कनानीतयत् छिं इमिगु हे अधीनय् बियादिल। छिं कनानीतयत् इमि जुजुपि व देशय् च्वपि मनूतलिसे थः यःथें व्यवहार यायेत इमिगु ल्हातय् बियादिल।☆

☆ 9:14 ९:१४ प्रस १९:१८-२३:३३

☆ 9:15 ९:१५ प्रस १६:४-१५; १७:१-७; व्य १:२९

☆ 9:16

९:१६ गन्ती १४:१-४; व्य १:२६-३३ ☆ 9:17 ९:१७ प्रस ३४:६; गन्ती १४:१८ ☆ 9:18 ९:१८ प्रस ३२:१-४

☆ 9:21 ९:२१ व्य ८:२-४

☆ 9:22 ९:२२ गन्ती २१:२१-३५

☆ 9:23 ९:२३ उत १५:५; २२:१७; यहो

३:१४-१७

☆ 9:24 ९:२४ यहो ११:२३

25 पखाः ग्वयातःगु शहरत व लखं लाःगु देश इमिसं त्याकाकाल। भिंगु भिंगु सामान दुगु छँ, म्हुयातःगु तुं, दाखया क्यब, जैतूनया सिमा व मेमेगु फलया सिमा यक्व हे इमिसं थःगु ल्हातय् लाकल। प्वाः जायक् नयाः इपिं ल्हन, इपिं छिगु फुक्क भिंगु ज्याया कारणं लय्तायाच्चन।✧

26 “अयनं छिकपिनि प्रजातय्सं विद्रोह यात। अले इमिसं खँ मन्यन। छिगु व्यवस्थापाखें ख्वाः फस्वय्कल। छिपाखे लिहां वयेत ख्याच्चः बीपि अगमवक्तातय् इमिसं स्यानाबिल। इमिसं छितः गज्याःगु अपमान यात। ✧

27 उकिं छिं इमित इमि शत्रुतय्गु ल्हातय् लाकादिल। इमि शत्रुतय्सं इमित क्वःत्यल। थःगु दुःखया इलय् इमिसं छिके ग्वाहालि फ्वन। स्वर्ग छिं लिसः बियादिल। इमित शत्रुपाखें बचय् यायेत छिं थःगु तसकं नुगः क्यातुम्ह नायःत छ्वयाहयादिल।

28 “अयनं शान्ति जुइ धुंकाः इमिसं हानं पापयात, उकिं छिं इमित शत्रुतय्गु ल्हातय् त्वःतादिल। इमिसं इमित थःगु अधीनय् तल। अयनं हाकनं इमिसं छिके ग्वाहालि फ्वन। स्वर्ग छिं न्यनादिल, अले छि तसकं नुगः क्यातुम्ह जूगुलि इमित तःक्वः मछि बचय् यानादिल। ✧

29 “छिं इमित थःगु व्यवस्थापाखे लिहां वयेत ख्याच्चः बियादिल। अयनं तःधंछु जुयाः इमिसं छिगु नियमया विरोधय् पापयात। थ्व मानय् याइपिन्त जीवन दु। अयनं इपिं जिराहा जुयाः छिपाखें फस्वल, अतेरी जुयाः इमिसं छिगु खँ मन्यन।✧

30 दँय्दसं छिं इमित थाकु मचासैं ख्याच्चः बियादिल, छिं थः अगमवक्तातय् न्ववाइगु आत्मा बियादिल, अयनं छिकपिनि प्रजातय्सं छिगु खँ मन्यन। उकिं इमित मेगु जातियापि मनूतय्गु ल्हातय् लाकादिल।✧

31 अयनं छि तसकं नुगः क्यातुम्ह जूगुलि इमित त्वःतामदी, नाश यानामदी। छि दयादुम्ह व नुगः क्यातुम्ह परमेश्वर खः।

32 “उकिं हे जिमि परमेश्वर, छि तःधंम्ह, बल्लाम्ह, मानय् यायेमाःम्ह व दयामायाया बाचा पूर्वकादीम्ह परमेश्वर खः। अश्शूरया जुजुपिनिगु इलनिसें थौं तक जिमिसं, जिमि जुजुपिं, जिमि हाकिमत, जिमि पुजाहारीत व जिमि अगमवक्तात, जिमि पुर्खात व छिकपिनि फुक्क मनूतय्सं गुलि दुःख फयागु दु व लुमंकादिसँ।✧

✧ 9:25 ९:२५ व्य ६:१०-११ ✧ 9:26 ९:२६ प्रस ३२:१-४ ✧ 9:28 ९:२८ न्याय २:११-१६

✧ 9:29 ९:२९ लेवी १८:५ ✧ 9:30 ९:३० २ राज १७:१३-१८; २ इति ३६:१५-१६ ✧ 9:32 ९:३२ २

राज १५:१९,२९; १७:३-६; एज ४:२,१०

33 छिं जिमित सजौय बिया: ख:गु हे यानादिल, जिमिसं पाप या:सां छि विश्वास याये बह:म्ह जुयादीगु दु।

34 जिमि जुजु, नाय: व पुजाहारीत व पुर्खातय्सं नं छिगु व्यवस्था पालन या:गु मदु। इमिसं छिगु आज्ञा व ख्याच्च: मन्यं।

35 इमिगु थ:गु राज्य दुबलय् नं इमिसं छिगु सेवा मया:। अयनं छिं इमित भिं यानादिल। छिं इमित त:धंगु लखं ला:गु जमिन बियादिल अयनं इपिं थ:गु मभिंगु ज्यां लिहां मव:।

36 “स्वयादिसँ, छिं जिमि पुर्खातयत् फलत नयेत बियादीगु व भिंगु अन्न स:गु देशय् थौं जिपिं दास जुयागु दु।

37 जिमिसं पाप यानागुलि जिमि च्वय् तयादीपिं जुजुपिन्थाय् जिमिगु बुँइ स:गु फुकक अन्न यंकेमा:। इमिसं जिमित व जिमि सा द्रहंतयत् थ:यत्थे याइगु। जिपिं त:धंगु दु:खय् ला:गु दु।

38 “थुपिं फुकक कारणं जिपिं इस्राएलीतय्सं च्वया: थ्व बचं बी। अले जिमि नाय:, लेवी व पुजाहारीतय्सं थुकी सही छाप तयाबी।”

## 10

मनूतय्सं व्यवस्था मानय् यायेगु बचं ब्यूगु

1 बचं भवँतय् सही या:पिं थुपिं हे ख: —

हकल्याहया काय् राज्यपाल नहेम्याह, सिदकियाह,

2 सरायाह, अजर्याह, यर्मिया,

3 पशहर, अमर्याह, मल्कियाह,

4 हतूश, शबन्याह, मल्लूक,

5 हारीम, मरेमोत, ओबदिया,

6 दानिएल, गिन्नतोन, बारूक,

7 मशुल्लाम, अबिया, मियामीन,

8 माज्याह, बिल्लै व शमायाह। थुपिं पुजाहारीत ख:।

9 लेवीत — अजज्याहया काय् येशूअ, हेनादादया वंशयाम्ह बिन्नूई, कादमीएल,

10 व इमि थ:नापं ज्या याइपिं लेवीत शबन्याह, होदियाह, कलीता, पलयाह, हानान,

11 मीयका, रहोब, हशब्ब्याह,

12 जक्कूर, शरेबियाह, शबन्याह,

13 होदियाह, बानी व बनीनू।

14 मनूतया नायःत - परोश, पहत-मोआब, एलाम, जतू, बानी,

15 बुन्नी, अज्गाद, बेबै,

16 अदोनियाह, बिग्वै, आदीन,

17 आतेर, हिजकिया, अज्जूर,

18 होदियाह, हाशूम, बेजै,

19 हारीप, अनातोत, नेबै,

20 मग्पीआस, मशुल्लाम, हेजीर,

21 मशेजेबेल, सादोक, यदूअ,

22 पलत्याह, हानान, अनायाह,

23 होशिया, हनन्याह, हश्शब,

24 हल्लोहेश, पिल्हा, शोबक,

25 रेहम, हशब्ना, मासेयाह,

26 अहिया, हानान, आनान,

27 मल्लूक, हारीम व बानाह।

28 मेपि मनूत - पुजाहारीत, लेवीत, ध्वाखा पिवाःत, म्ये हालीपिं, देगल्य् सेवा याइपिं, थः कलाः व सीके थुइके फुपिं मस्तनापं व थः भारदार दाजुकिजापिनापं इपिं फुक्कसिनं परमेश्वरया व्यवस्था मानय् यायेत देश देशयापिं मनूतपाखें अलग च्वनेत

29 मिलय् जुयाः थथे धकाः पाफल, परमेश्वरया दास मोशापाखें बियादीगु परमेश्वरया व्यवस्थाकथं जुये अले इपिं परमप्रभुयागु फुक्क आज्ञा, बिधि व नियम बांलाक मानय् याये।

30 “जिमिसं थःमह्यायपिं मेगु जातियापिं मनूतलिसें ब्याहा यानाबी मखु अथवा जिमि कायपिनिगु लागि इमि मह्यायपिं हये नं मखु।☆

31 “उपिं मेगु जातियापिन्सं शबाथ खुन्हु वा मेगु पवित्र न्हिखुन्हु मी हःगु अन्न वा मेगु सामान जिमिसं न्याये मखु। न्हयगुगु दें पतिकं जिमिसं बुँइ अन्न पी मखु अले फुक्क त्यासा त्वःताबी।☆

32 “दँय्दसं जिमि परमेश्वरया देगल्य् खर्च यायेत जिपिं सकसिनं ४ ग्राम वहः बी।☆

☆ 10:30 १०:३० प्रस ३४:१६; व्य ७:३

☆ 10:31 १०:३१ प्रस २३:१०-११; लेवी २५:१-७; व्य १५:१-२

☆ 10:32 १०:३२ प्रस ३०:११-१६

33 जिमि परमेश्वरया देगःया सेवाया निति पवित्रगु मरि, न्हियान्हिथंया अन्नबलि व होमबलिया निति पशुत, शबाथ, अमाइ व मेगु नखःचखःबलय् माःगु देछात, इस्राएलया प्रायश्चितया निति पापबलि, अले जिमि परमेश्वरया देगःया ज्याया निति छु छु माःगु मेगु नं जिमिसं बी।

34 “जिपि पुजाहारीत, लेवीत व मनूतय्सं व्यवस्थाय् च्वया तः थें परमप्रभु जिमि परमेश्वरयागु वेदीइ छव्यकेत दँयदसं क्वःछिनातःगु इलय् पालंपाः परिवार परिवार यानाः जिमि यागु देगलय् सिँ हयेत चिष्टा तयागु दु।

35 “दँयदसं थःगु बुँइ मुनागु न्हापांगु अन्न व सिमाय् सःगु न्हापांगु फलफुल जिमि परमप्रभुया देगलय् छाये।☆

36 “जिमिगु परिवारय् न्हापां बूम्ह काय् परमेश्वरया व्यवस्थाय् क्वःछिनातःथें परमप्रभु जिमि परमेश्वरया देगलय्, अन सेवा याइपि पुजाहारीतयथाय् छाये हये। थुकथं हे सा द्रुहंया न्हापाम्ह मचा व फैच्चलय्चा न्हापाम्ह मचा जिमिसं छाये।☆

37 “दँयदसं थःगु बुँयागु न्हापांगु अन्नया न्हायातःगु छवचुं व जिमिसं छायेमाःगु छवचुं व जिमिसं छायेमाःगु फुक्क कथंयागु फलफुल, न्हगु दाखमघ, जैतूनया चिकं जिमि परमेश्वरया देगःया धुकुतिइ पुजाहारीतयथाय् हये।

“अले लेवीतय् थाय् जिमिगु बुँयागु झिब्वय् छव्व हयेत जिमिसं बचं बी। शहरय् झिब्वय् छव्व मुनेत वःपि लेवीतय् जिमिसं थःगु बुँइ सःगु अन्नया झिब्वय् छव्व बी।☆

38 झिब्वय् छव्व मुंगु इलय् हास्न वंशयापि पुजाहारी छम्ह लेवीतनापं दइ। थुकथं मुंगु झिब्वय् छव्वयागु नं झिब्वय् छव्व लिक्काः उपि लेवीतय्सं जिमि परमेश्वरया देगःया धुकुतिइ हयेगु याइ।☆

39 इस्राएलीत व लेवीतय्सं देछाया अन्न, न्हगु दाखमघ व चिकं पवित्र थासय् छ्यलेगु थलबल दुगु धुकुतिइ हयेमाः। थ्व हे सेवा याइपि पुजाहारी, देगलय् पिवाः च्वनिपिं व म्ये हालीपिं च्वनीगु थाय् खः।

“जिमिसं थः परमप्रभु परमेश्वरयागु देगः बांलाक स्वये।”

## 11

यस्शलेमय् च्वनिपिं मनूत

☆ 10:35 १०:३५ प्रस २३:१९; ३४:२६; व्य २६:२ ☆ 10:36 १०:३६ प्रस १३:२ ☆ 10:37 १०:३७  
गन्ती १८:२१ ☆ 10:38 १०:३८ गन्ती १८:२५-३२

1 इस्राएलीयापि नायःत यरूशलेमय् च्वन। मेपि मनूतयसं चिश्ता तयाः झिमहय् छम्ह मनू पवित्र शहर यरूशलेमय् वना च्वनेत ल्यल। मेपि मनूत मेमेगु शहर व गामय् च्वन।

2 मनूतयसं यरूशलेमय् च्वने मास्तिवय्कूपि सकल मनूतयत् सुवाः बिल।

3 छुं इस्राएलीत, पुजाहारीत, लेवीत, देगलय् सेवा याइपि, सोलोमनयाथाय् ज्या याइपि मनूतय् सन्तान यहदाया थीथी शहरय् दुगु थःगु हे जमिनय् च्वन। यहदा व बेन्यामीन कुलयापि छुं मनूत धाःसा यरूशलेमय् च्वन। यरूशलेमय् च्वंवःपि प्रान्तयापि मू मू नायःत थुपि हे खः। ☆

4 यहदा कुलपाखें –

उज्जियाहया काय् अतायाह, उज्जियाह जकरियाया काय् खः, जकरिया अमर्याहया काय् खः, अमर्याह शपत्याहया काय् खः, शपत्याह महलालेलया काय् खः। महलालेल फारेसया वंशयाम्ह खः।

5 बास्कया काय् मासेयाह, बास्क कोल-होजेया काय् खः, कोल-हाजे हजायाहया काय् खः, हजायाह अदायाहया काय् खः, अदायाह योयारीबया काय् खः, योयारीब जकरिया काय् खः। जकरियाह शेलह वंशयाम्ह खः।

6 यरूशलेमय् च्वनाच्वंपि फारेसया सन्तान (४६८) म्ह दु। इपि सकलें नांजाःपि खः।

7 बेन्यामीनया कुलपाखें – मशुल्लामया काय् सल्ल, मशुल्लाम योएदया काय् खः, योएद पदायाहया काय् खः, पदायाह कोलायाहया काय् खः, कोलायाह मासेयाहया काय् खः, मासेयाह इथीएलया काय् खः, इथीएल यशयाहया काय् खः।

8 अले वया ल्यू जुइपि गब्बै व सल्लै यानाः मुक्क १२८ म्ह दु।

9 जिक्रीया काय् योएल इमि मू नायः खः अले हस्सेनूअया काय् यहदा जिल्लायाम्ह नोकू खः।

10 पुजाहारीतपाखें – योयारीबया काय् यदायाह व याकीन,

11 हिल्कियाह मशुल्लामया काय् खः, मशुल्लाम सादोकया काय् खः, सादोक मरायोतया काय् खः, मरायोत परमप्रभुया देगः स्वइम्ह अहीतूबया काय् खः।

12 अले अदायाह यरोहामया काय्, यरोहाम पेलात्याहया काय् खः, पेलात्याह अम्सीया काय् खः, अम्सी जकरियाया काय् खः, जकरिया पशहरया काय् खः, पशहर मल्कियाहया काय् खः। थ्व वंशपाखें देगःया ज्या याइपि ८२२ म्ह दु।

13 अञ्जेलया काय् अमाशशै, अञ्जेल अहजैया काय् खः, अहजै मशिल्लेमोतया काय् खः, मशिल्लेमोत इम्मेरया काय् खः। अदायाहया ग्वाहालिमित व परिवारया नायःत मुक्क २४२ म्ह दु।

14 अमाशशै व वया ग्वाहालिमित नांजाःपि खः। इपि १२८ म्ह दु। इमि मू हाकिम हग्गदोलीमया काय् जब्दीएल खः।

15 लेवीतपाखें – हशब्बया काय् शमायाह, हशून अञ्जीकामया काय् खः, अञ्जीकाम हशब्बयाहया काय् खः, हशब्ब्याह बुन्नीया काय् खः।

16 लेवीतय् नायःत सब्बतै व योजाबाद, इमिगु जिम्माय् परमप्रभुयागु देगःया पिनेया ज्या दु।

17 मीयकाया काय् मतन्याह, मीयका जब्दीया काय् खः। जब्दी आसापया वंशयाम्ह खः। व प्रार्थनाय् सुभाय् बीपिनि नायः खः। वया ग्वाहालिमित मध्ये निगूगु थाय् काइम्ह बक्बुक्याह, अले शम्मूअया काय् व गालालया छय् अब्दा। व यदूतूनया परिवारयाम्ह खः।

18 पवित्र शहरय् च्वनिपि लेवीत मुक्क २८४ म्ह दु।

19 देगल्य् पिवाः च्वनिपि –

अक्कूब व तल्मोन अले ध्वाखाय् पिवाः च्वनिपि इमि ग्वाहालिमित १७२ म्ह दु।

20 मेपि इस्राएलीत, पुजाहारीत व लेवीत यहूदाया मेमेगु शहर व गामय् थथःगु सर्बयनापं च्वनीगु खः।

21 देगल्य् सेवा याइपि यरूशलेम दुने ओफेल त्वाल्य् च्वनीगु खः। इमि नायः सीहा व गिश्पा खः।

22 बानीया काय् व हशब्बयाहया छय् उज्जी यरूशलेमय् च्वपि लेवीतय् नायः खः। आसाप वंशयापि मतन्याह व मीयका इमि पुर्खात खः। उपि आसापया सन्तान परमेश्वरया देगःया सेवाया निति भजन हालेगु जिम्मा काःपि खः।

23 इमिसं देगःया संगीत ज्याइवः न्हियान्हिथं पालंपाः न्ह्याकेत जुजुं नियम दय्काब्यूगु खः।

24 इस्राएलीतयगु फुक्क ज्याया निति यहूदाया काय् जेरह वंशयाम्ह मशेजेबेलया काय् पतहियाह फारसयाम्ह जुजुया प्रतिनिधि खः।

यरूशलेम पिने च्वंगु बस्ती

25 छुं यहूदी कुलयापि मनूत थथःगु बुँ लिक्क लाःगु गामय् च्वनीगु खः। किर्यत-अर्बा व उकिया जःख च्वंगु बस्तीइ, दीबोन व उकिया जःखः च्वंगु बस्तीइ अले यक्बसेल व उकिया गामय्।

26 येशूअ, मोलादा, बेथ-पातेल,

27 हसर-शूआल, बेर्शेबा व उकिया जःखः च्वंगु बस्तीइ

28 सिक्लग, मकोना व उकिया बस्तीइ

29 एन-रिम्मोन, सोरा, यर्मूत,

30 जानोह, अदुल्लाम व उकिया गामय्, लाकीश व उकिया बुँइ अले आजेका व उकिया बस्तीइ। इपिं बेर्शेबांनिसें हिन्नोमया ब्यासि तक च्वनीगु खः।

31 बेन्यामीन कुलयापि मनूत थुपिं थासय् च्वनीगु खः। गेबा, मिकमाश, अय्या, बेथेल व जःखःया गामय्,

32 अनातोत, नोब, हननिया,

33 हासोर, रामा, गितैम,

34 हादीद, सबोयीम, नबलत,

35 लोद, ओनो व गे-हरशीम ब्यासिइ नं।

36 यहूदाय् दुपिं छुं लेवीत बेन्यामीन कुलतय्गु गामय् वनाः अन हे च्वन।

## 12

### पुजाहारीत व लेवीत

1 शालतिएलया काय् यस्बाबेल व दकलय् तःधम्ह पुजाहारी येशूअनापं बेबिलोन लिहांवःपिं पुजाहारीत व लेवीत थुपिं हे खः —

2 सरायाह, यर्मिया, एज्रा, अमर्याह, मल्लूक, हतूश,

3 शकन्याह, रेह्म, मरेमोत,

4 इद्रो, गिन्नतोन्, अबिया,

5 मियामीन, मदाहा, बिल्गा,

6 शमायाह, योयारीब, यदायाह,

7 सल्लू, अमोक, हिल्कियाह व यदायाह।

येशूअया पालय् पुजाहारीतय् नायःत व इमि ग्वाहालिमित थुपिं हे खः।

8 लेवीत — येशूअ, बिन्नूई, कादमीएल, शरेबियाह, यहूदा व मत्तन्याह।

थः ग्वाहालिमिपिंनापं सुभाय्या भजन हालेगु जिम्मा मत्तन्याहया खः।

9 बकबुक्याह व उन्नी व इमि ग्वाहालिमित धाःसा सेवाया इलय् इमिगु चुलिचू दनिगु।

दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी येशूअया सन्तान

10 येशूअ योयाकीमया बौ, योयाकिम एल्यासीबया बौ, एल्यासीब योयादाया बौ,

11 योयादा जोनाथनया बौ व जोनाथन यदूअया बौ खः।

12 योयाकीमया पालय् पुजाहारी परिवारयापि नायःत थुपि हे खः –

सरायाहया परिवारयाम्ह – मरायाह,

यर्मियाया परिवारयाम्ह – हनन्याह,

13 एज्जाया – मशुल्लाम,

अमर्याहया – येहोहानान,

14 मल्लूकया – जोनाथन,

शकन्याहया – योसेफ,

15 हारीमया – अदना

मरेमोतया – हल्लै।

16 इद्रोया – जकरिया,

गिन्नतोनया – मशुल्लाम,

17 अबियाया – जिक्की,

मिन्यामीन व मोदाहाया – पिल्लै,

18 बिल्गाया – शम्भूअ,

शमायाहया यहोनातान,

19 योयारीबया – मत्तनै,

यदायाहया – उज्जी,

20 सल्लूया कल्लै,

अमोकया एबेर,

21 हिल्कियाहया हशब्ब्याह,

यदायाहया नतनेल।

22 एल्यासीब, योयादा, योहानान व यदूअ दकलय् तःधंपि पुजाहारीतय् पालनिसें फारसी जुजु दाराया पालय् तक लेवीतय् परिवारयापि नायःतयगु नां व पुजाहारीतय् नायःतयगु नां वंशावलीइ च्वःगु खः।

23 लेवी परिवारतय् नायःतय्गु नां धाःसा एल्यासीबया छय् योहानानया इलय् तक हे वंशावलीइ च्वःगु खः।

24 लेवीतयत् पुचः पुचलय् ब्वथलातःगु दु। उपि पुचःया नायःत हशब्द्याह, शरेबियाह, कादमीएलया काय् येशूअ खः। परमेश्वरया मनू दाऊद जुजुं ब्यूगु आज्ञा कथं परमेश्वरयात च्वछाइबलय् व सुभाय् बीबलय् पालंपाः इमिगु चुलिच् दनाच्चनीगु।

25 मत्तन्याह, बक्बुक्याह, ओबदिया, मशुल्लाम, तल्मोन व अक्कूब देगःया ध्वाखातय् लिक्क च्वंगु क्वथातय् पाः च्वनीपि देगःया ध्वाखा पिवाःत खः।

26 येशूअया काय् योसादाकया छय् योयाकीमया पालय् व राज्यपाल नहेम्याह व पुजाहारी एज्राया पालय् इमिसं सेवा याःगु खः।

यस्शलेमया पखाः देछाःगु

27 यस्शलेम शहरया पखाः देछाःगु इलय् भुस्याः, वीणा व सारंगी थानाः लयलयतातां नखः हनेत सुभाय्या भजन हालेत थाय् थासय् च्वंपिं लेवीतयत् इपिं च्वनाच्चंगु थासं मालाः यस्शलेमय् हल।

28 लेवी म्ये हालिपिनि परिवार, यस्शलेमय् जःखः च्वंगु थासं व नतोपातीतय्गु गां गामं थासं

29 व बेथ-गिलगाल, गेबा व अज्मावेतं वल। छाय्धाःसा म्ये हालीपिन्सं यस्शलेम जःखः थःगु गां दय्कातःगु खः।

30 पुजाहारी व लेवीतय्सं विधिकथं थःत शुद्ध याय् धुंकाः इमिसं मनूत, ध्वाखात व पखाः शुद्ध यात।

31 अले जिं यहदायापि नायःतयत् पखालय् थत यंका। नापं सुभाय् बीत निगू तःधंगु भजन हालिपिनिगु पुचः दय्का। उपि मध्ये छपुचः पखाःया च्वय् जवय्पाखे, सौ ध्वाखापाखे वन।

32 उगु पुचःया ल्यूल् यू होशयाह व यहदाया बच्छि नायःपि वन।

33 इपिनापं थुपिं दु – अजर्याह, एज्रा, मशुल्लाम,

34 यहदा, बेन्यामीन, शमायाह व यर्मिया।

35 अले तुरही ज्वनातःपिं छपुचः पुजाहारीत व जोनाथनया काय् व शमायाहया छय् जकरिया। (वया पुर्खात आसाप कुलयापिं मत्तन्याह, मीकाया व जक्कूर खः।)

36 दक्कलय् लिपा जकरियाया ग्वाहालिमित शमायाह, अजेल, मिललै, गिललै, माऐ, नतनेल, यहदा व हनानी। इमिसं परमेश्वरया मनू दाऊदया बाजं ज्वनाच्चंगु दु। अले स्यनामि एज्रा इमिगु न्ह्यः न्ह्यः वन।

37 इपि फोहरा ध्वाखा जुयाः सिधा दाऊदया शहरया त्वाथलय् पखाःया सिथय् गल। अले दाऊदया छँ दुगु थाय् च्वय् जुयाः पुर्बपाखे लः ध्वाखा तक वन।

38 भजन हालीपि निगू पुचः धाःसा उत्तरपाखे वन। जि बच्छि मन्तलिसें इमिगु ल्यू पखाःया च्वय् भुतूया धरहरा लिक्क जुयाः तःब्यागु पखाः तक वना।

39 अले एफ्राइम ध्वाखा, येशना ध्वाखा, न्या ध्वाखा, हननेलया धरहरा अले सछिमहयसिगु धरहरा जुयाः फे ध्वाखा तक वना। पिवाः च्वनीगु ध्वाखाय् इपि दित।

40 अनं भजन हालीपि मन्तय् निगुलि पुचः व जिनापं हाकिमत मध्ये बच्छि मन्त परमेश्वरया देगलय् वन –

41 पुजाहारीत एल्याकीम, मासेयाह, मिन्यामीन, मीकाया, एल्योएनै, जकरिया व हनन्याह,

42 मासेयाह, शमायाह, एलाजार, उज्जी, येहोहानान, मल्कियाह, एलाम व एसेर नं तुरही ज्वनाः दन। अले भजन हालीपिन्सं यिज्रहियाहं स्थंथे तस्सलं भजन हाल।

43 उखुन्हु यक्व बां बिल। परमेश्वरं इमित लय्तायकादीगुलि सकल मन्त तसकं लय्ताल। मिस्त व काय् म्हाय्पिन्सं लसता हन। इमिगु लसताया सः यक्व तापाक तक ताये दु।

देछा तइगु धुकू स्वयेत मन्त तःगु

44 उबलय् देगलय् छाःगु देछा तइगु धुकू स्वयेत मन्त तल। देछात, न्हापांगु अन्न व फलफुल व झिब्वय् छब्व नं अन तइगु खः। जःखःया शहर लिक्कयागु बुँ व क्यबपाखें व्यवस्थाकथं पुजाहारी व लेवीतय् दयेमाःगु देछा मुनेगु ज्या नं उपि मन्तय् लःल्हात। यहूदायापि सकल मन्त पुजाहारीत व लेवीत खनाः लय्ताः।

45 छायाःसा इमिसं भजन हालीपि व देगः पिवाःतलिसें मिलय् जुयाः दाऊद व वया काय् सोलोमनया आज्ञा कथं थः परमेश्वरयागु आराधना व शुद्ध यायेगु ज्या पूवंकल।✧

46 यक्व न्हापा दाऊद व आसापया पालय् संगीत स्यनीपि दइगु खः अले परमेश्वरयात च्वछाइगु व सुभाय् बीगु भजन हालीगु खः।

47 यरूबबेलया पालय् व नहेम्याहया पालय् नं इस्राएल्यापि सकल मन्तयसं देगलय् भजन हालीपि व देगलय् पिवाः च्वनीपिनिगु लागि न्हियान्हिथं देछा बियाः ग्वाहालि याइगु खः। मन्तयसं लेवीतय् पवित्र देछा बीगु अले उकिं लेवीतयसं क्वःछिनातःगु ब्व पुजाहारीतय् बीगु खः।

# 13

विदेशीतपाखें अलग

1 उखुन्हु हे मनूतयत मोशाया सफू ब्वना न्यंकल। उकी सुं नं अम्मोनी वा मोआबी परमेश्वरयागु सभाय् गुबलें दुहां वने दइ मखु धकाः च्वयातःगु लुइकल।☆

2 छायाधाःसा इपिं मरि व लः ज्वनाः इस्राएलीतलिसे नापलाः मवः अले हानं इमित सराः बीत बालामयात ज्याला बियाः सःतल। अय् नं जिमि परमेश्वरं व सराःयात सुवाय् हिलादिल।☆

3 मनूतयसं व व्यवस्था न्यनाः फुकक विदेशी वंशयापि सन्तानयात इस्राएलपाखें अलग तल।

नहेम्याहं दकलय् लिपा ब्यगु आज्ञा

4 थ्व जुइ न्ह्यः, जिमि परमेश्वरया देगःया धुकू स्वइम्ह पुजाहारी एल्यासीबयागु तोबियालिसें यक्व हे बांलाःगु स्वापु दुगु जुयाच्चन।

5 उकिं वं तोबियायात छक् तःकूगु क्वथा छ्यलेत ब्यगु जुयाच्चन। न्हापा व क्वथाय् अन्नबलि, धुपाँय् व देगःया सामान अले लेवीत, म्ये हालीपि व देगलय् पिवाःतयगु नितिं झिब्वय् छव्व अन्न, न्हगु दाखमघ, चिकं व पुजाहारीतयगु नितिं देछात तइगु खः।

6 थ्व फुकक खँ जुयाच्चबलय् जि धाःसा यरूशलेमय् मदु, छायाधाःसा बेबिलोनयाम्ह जुजु अर्तासास्तया\* स्विइनिगू दँय† जि जुजुयाथाय् लिहां वनागु खः। छुं ई लिपा जुजुयाके मन्जुरी कयाः

7 जि यरूशलेमय् लिहां वया। थन एल्यासीबं तोबियायात परमेश्वरया देगःया चुकय् छक् क्वथा बियाः मभिगु ज्या याःगु जिं सिल।

8 जितः थ्व तसकं मयल अले जिं व क्वथाय् दुगु तोबियायागु फुकक सामान वांछवा बिया।

9 जिं क्वथात शुद्ध यायेगु आज्ञा बिया अले जिं उपि क्वथातय् परमप्रभुया देगःया सामान, अन्नबलि व धुपाँय् हाकनं तयाबिया।

10 लेवीतयत् क्वःछिनातःगु इमिगु ब्व मब्यगु खँ नं जिं सिल। उकिं देगलय् सेवाया जिम्मा काइपि लेवीत व भजन हालीपि सकलें थथःगु गामय् लिहां वन धइगु नं जिं न्यना।☆

☆ 13:1 १३:१-२ व्य २३:३-५

☆ 13:2 १३:२ गन्ती २२:१-६

\*

13:6 १३:६ फारसयाम्ह जुजु

अर्तासास्तयात बेबिलोनयाम्ह जुजु धकाः नं धाइ † 13:6 १३:६ स्विइनिगु दँ थथे धयागु ४३३ बी.सी.

खः। ☆ 13:10 १३:१० व्य १२:१९

11 उकिं जिं हाकिमतयत् हक्का: धया, “परमेश्वरया देग:यात छाया वास्ता मयानागु?” अले जिं लेवीतयत् स:ता: हाकनं इमिगु थथ:गु हे ज्याय् तया।

12 अबलय् सकल यहदीतय्सं हानं अन्न, दाखमघ व चिकंया झिब्वय् छब्व धुकुतिइ हल।☆

13 देग:या धुकू स्वयेत जिं पुजाहारी शेलेम्याह, व्यवस्थाया स्यनामि सादोक व लेवी पदायाहयात जिम्मा बिया। जक्कूरया काय् व मत्तन्याहया छय् हानानयात इमि ग्वाहालिमि ल्यया। छायाधा:सा इमित विश्वास बह:पिं मानय् याइगु अले थ: दाजुकिजापिनिगु दथुइ इनेगु इमिगु ज्या ख:।

14 हे जिमि परमेश्वर, जिगु थ्व ज्या जिगु भिया नितिं लुमंका तयादिसँ। अले जिं जिमि परमेश्वरया देग:यागु व उकिया सेवाया नितिं थुलि विश्वास बह:म्ह जुया: छु यानागु दु उकियात हुयाछवयादी मते।

15 उबलय् शबाथ खुन्हु यहदायापि मनूतय्सं दाखयात तिस्यानाच्चंगु व अन्न मुंका: दाखमघ, दाख, य:मरि व मेमेगु किसिमयागु कु गधया म्हाय् तयाच्चंगु जिं खना। इमिसं थुपि फुक्क मीत यरूशलेमय् शबाथ खुन्हु हइगु जुयाच्चन। उकिं उखुन्हु नयेगु नसा म्यगुलि जिं इमित ख्याच्च: बिया।☆

16 यरूशलेमय् च्वनिपि टुरोसयापि मिजंतय्सं नं न्या व मेमेगु फुक्क किसिमयागु मीगु सामान हया: शबाथ खुन्हु यहदायापि मनूतयत् मीगु जुयाच्चन।

17 अले जिं यहदायापि भारदारतयत् हक्का: धया, “शबाथयात अपवित्र याना: छिमिसं थ्व छु यानागु?”

18 छु छिमि पुर्खातय्सं नं थज्या:गु ज्या या:गुलि झी परमेश्वरं झीके व थ्व शहरय् फुक्क विपत्ति हयादीगु मखु ला? आ: छिमिसं शबाथयात अपवित्र याना: अज्ज परमप्रभुया तं अप्वय्का इस्राएलतय्गु विरोध यानाच्चंगु दु।”

19 शबाथया न्ह्य: यरूशलेमया ध्वाखातय् खिउँसे च्वनाव:बलय् जिं ध्वाखात तीगु व शबाथ सिमध:तले मचाय्केगु आज्ञा बिया। शबाथ खुन्हु छुं नं कु दुने हये मफयेमा: धका: जिं ध्वाखाय् पिवा:त तया।

20 छक: निक: थीथी कथंया सामान मीपि बन्जातय्सं यरूशलेमया पिने हे चा छ्याये माल।

21 जिं इमित थये धयाः ख्याच्चः बिया, “छिपिं छाया चान्हय चान्हय शहरया पखाः लिक्क च्वनाच्चनागु? छिमिसं हाकनं थये यात धाःसा जिं छिमित सजायँ बी।” उखुन्हुनिसँ इपिं शबाथ खुन्हु वयेगु त्वःतल।

22 अले जिं लेवीतयत् थःत शद्ध यायेत व शबाथयात पवित्र तयेत वनाः ध्वाखाय् पिवाः च्वनेत आज्ञा बिया।

हे जिमि परमेश्वर, थ्व नं जिगु निति लुमंका तयादिसँ। अले छिगु दया मायां जितः दया यानादिसँ।

23 उबलय् नं यहदायापिं छुं मनूतय्सं अशदोद, अम्मोन व मोआबयापि मिस्तलिसे ब्याहा याःगु जिं खना।

24 इमि मस्त मध्ये बच्छिसिनं अशदोदी भाय् ल्हाइगु वा मेपिं मनूतय्गु भाय् ल्हाइगु इमिसं यहदाया भाय् ल्हाये मसः।

25 जिं इमित हक्काः सराः बिया, जिं छुं मनूतयत् दायाः अले इमिगु सँ पुया। अले जिं इमित जिपिं व जिमि काय् म्हाय्पिन्सं आवंलि गुबलय् नं मेगु जातिलिसे ब्याहा याये मखु धकाः परमेश्वरया नामय् पाफय्का। ☆

26 जिं इमित धया, विदेशी मिस्तय्सं सोलोमन जुजुयात पाप याकेब्यूगु खः। व मेगु फुक्क जातियापिं जुजुपिं स्वयाः तःधं। परमेश्वरं वयात माया यानादिल, अले फुक्क इस्त्राएलयाम्ह जुजु ल्ययादिल। अयनं वं थ्व हे पाप यात।☆

27 अले छु जिमिसं छिमिगु खँ न्यनेगु ला! अले विदेशी मिस्तलिसे ब्याहा यायेगु ला! इी परमेश्वरयात विश्वासघात यायेगु तसकं मभिगु ज्या यायेगु ला!

28 दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी एल्यासीबिया काय् योयादाया छम्ह काय् होरोनी सन्बलतया जिलाजं खः, उकिं जिं वयात जिथासं तापाक्क लिना छवया। ☆

29 हे जिमि परमेश्वर, इमित लुमंकादिसँ छायाधाःसा पुजाहारीया ज्या यात व पुजाहारीतय् व लेवीतय्गु बाचायात अशद्ध याःगु दु।

30 थुकथं जिं इमित फुक्क मेगु जातितपाखें शद्ध याना, अले पुजाहारीतयत् व लेवीतयत् थथःगु ज्याय ल्यया।

31 हानं जिं सिँया देछा हयेगु व न्हापा सःगु अन्न हयेगु ई क्वःछिना बिया।

हे जिमि परमेश्वर, जिगु भिया निति जितः लुमंकादिसँ।

☆ 13:25 १३:२३-२५ प्रस ३४:११-१६; व्य ७:१-५

☆ 13:26 १३:२६ २ शमू १२:२४-२५; १ राज ११:१-८

☆ 13:28 १३:२८ नहे ४:१

**Newar**  
**Newar: Newar (Bible)**

copyright © 2024 Nepal Bible Society and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Newar

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-17

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source files  
dated 17 May 2025

838cc630-4ccf-5055-be45-10a98a141cc7